

Centrālā statistikas pārvalde

MEŽSAIMNIECĪBA 2015. GADĀ

Informatīvais apskats

2014. gada 1. janvārī pēc Meža resursu monitoringa datiem Latvijā meža platība bija 3 260 tūkst. ha, no kuriem valstij piederēja 1 510 tūkst. ha (46,3 % no visu mežu platības), savukārt pārējo īpašnieku meža kopplatība bija 1 750 tūkst. ha (53,7 % no visa meža platības). Visvairāk mežu (50–60 %) ir Kurzemes un Vidzemes reģionā, bet salīdzinoši mazāk Zemgalē. Meža resursu monitoringa darbs organizēts piecu gadu ciklos, katru gadu uzmērot vienu piekto daļu no kopējā valstī izvietoto parauglaukumu skaita. Monitoringa cikla beigās tiek iegūta statistiski precīza informācija par meža resursiem visā Latvijas teritorijā, un tiek uzsākts nākamais meža resursu monitoringa piecu gadu cikls, secīgi veicot pārmērījumus ierīkotajos parauglaukumos un iegūstot informāciju par meža resursu izmaiņu dinamiku.

Latvijas meža zemju platība

(tūkst. ha)

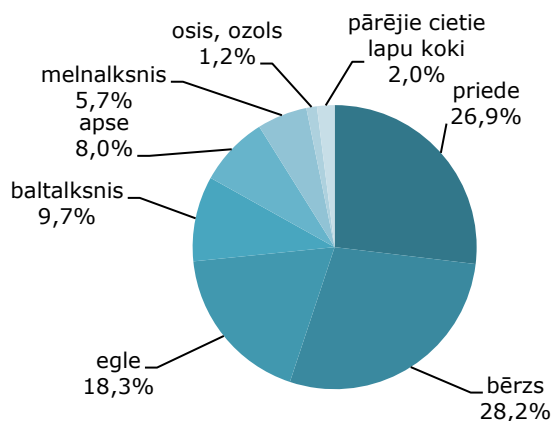
	2000 ¹	2008 ¹	*2009 ²	**2014 ²
Meža zeme	3 209	3 238	3 558	3 575
Mežs	2 888	2 956	3 241	3 260
mežaudze	2 804	2 820	3 191	3 198
iznīkusi audze, degums, vējgāze, izcirtums	84	136	51	62
Purvi (mežā)	218	181	137	137
Lauces (mežā)	28	34	37	33
Pārplūstoši klajumi	10	13	45	43
Zeme zem infrastruktūras objektiem u.c.	64	54	87	90
Pārējā meža zeme	12	12

* Meža resursu monitoringa 1. cikla dati (2004. gada 1. janvāris–2008. gada 31. decembris).

** Meža resursu monitoringa 2. cikla dati (2009. gada 1. janvāris–2013. gada 31. decembris).

Latvijas mežā ir gan skuju koki, gan lapu koki, tomēr pārsvarā ir priedes, bērzi un egles, kuru audzes kopā aizņem 73,4 % no visas meža platības. Pārējās meža platības aizņem melnalkšņu, baltalkšņu, apšu, ošu un ozolu audzes. Latvijā pieaug bērzu un citu lapu koku sugu mežaudžu īpatsvars, jo lauksaimniecības zemes turpina strauji aizaugt ar lapu kokiem.

Mežaudžu platību struktūra pēc koku sugas Latvijas mežā²

¹ Valsts meža dienesta (VMD) dati.

² Meža resursu monitoringa dati (Zemkopības ministrija).

Mežainums Latvijā ir 50 %: visvairāk apmežoti ir Vidzemes, Pierīgas un Kurzemes statistiskie reģioni, bet vismazāk mežu ir Zemgalē un Latgalē.

Saturs

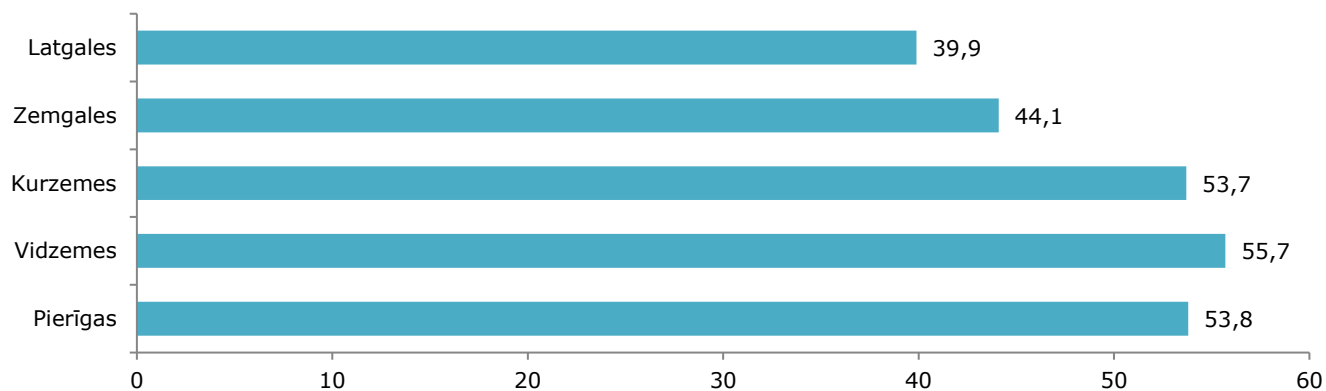
Latvijas meža zemju platība	1
Mežaudžu platību struktūra pēc koku sugas Latvijas mežā.....	1
Mežainums pa statistiskajiem reģioniem 2014. gada 1. janvārī.....	2
Kopējā mežaudžu krāja.....	2
Meža iedalījums pa īpašuma formām ..	2
Mežaudžu vecuma struktūra 2014. gada 1. janvārī	3
Meža platība sadalījumā pa meža augšanas apstākļu tipiem 2014. gadā ..	3
Ugunsgrēku skaits meža zemēs.....	3
Meža ugunsgrēku cēloņi 2015. gadā ..	4
Bojātās un augtspēju zaudējušās mežaudzes 2015. gadā	4
Dabas aizsardzības mežu platības 2015. gada 31. decembrī	4
Medijamo dzīvnieku skaits un ieguve (uz 1. aprīli)	5
Izcirtās krājas	5
Izcirtās platības un krājas pa ciršu veidiem 2015. gadā	6
Likumpārkāpumi meža izmantošanas un apsaimniekošanas, medību un meža ugunsapsardzības jomā 2015. gadā.....	6
Mežizstrādes izmaksas	7
Meža atjaunošana	7
Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas 2015. gadā	8
Skuju koku zāģbaļķu iepirkuma cenas.....	8
Lapu koku zāģbaļķu, finierkluču un taras kluču iepirkuma cenas	8

2016

16-027-000

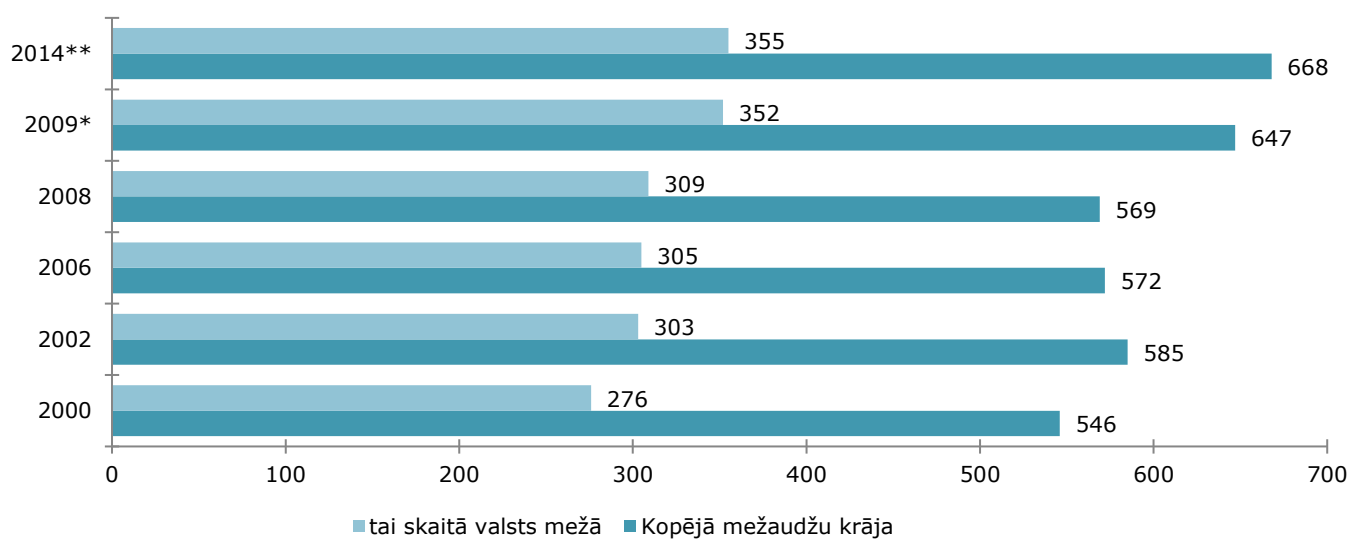
Mežainums pa statistiskajiem reģioniem 2014. gada 1. janvārī**

(% no kopējās platības)

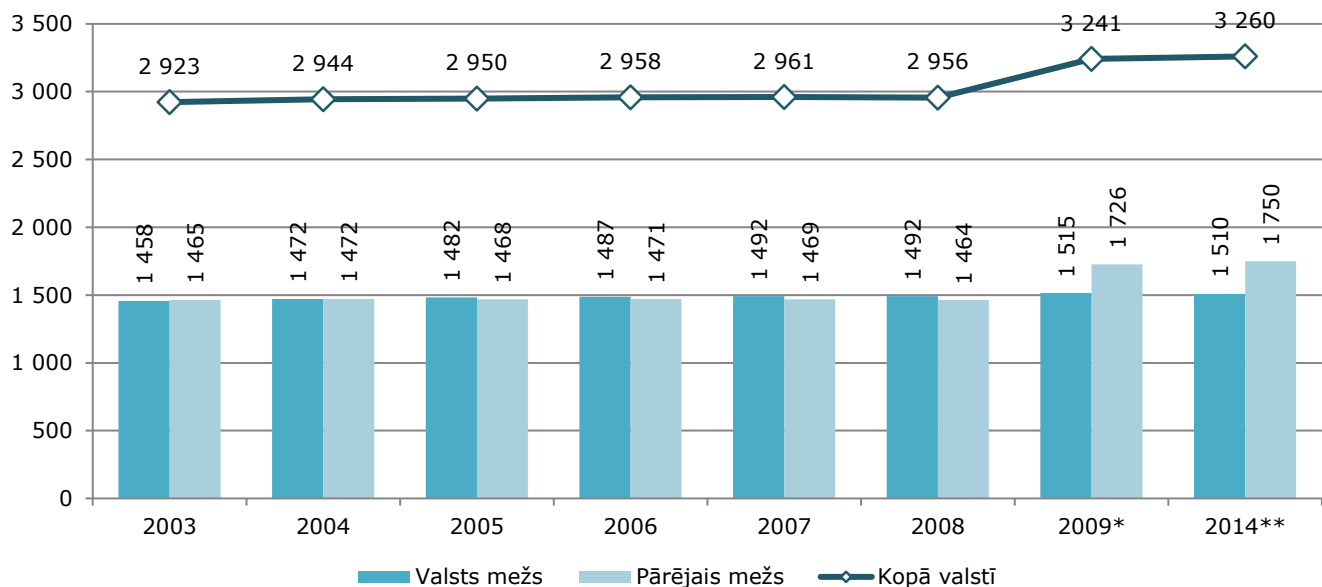
Kopējā mežaudžu krāja

(milj. m³)

Meža iedalījums pa īpašuma formām

(tūkst. ha)

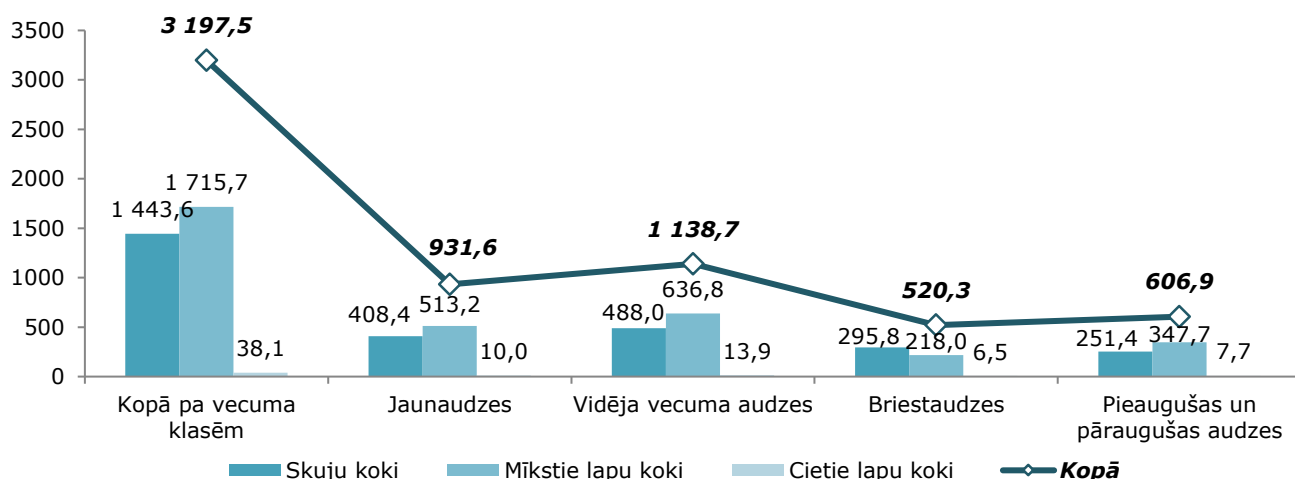

* Meža resursu monitoringa 1. cikla dati.

** Meža resursu monitoringa 2. cikla dati.

Mežaudžu vecuma struktūra 2014. gada 1. janvārī²

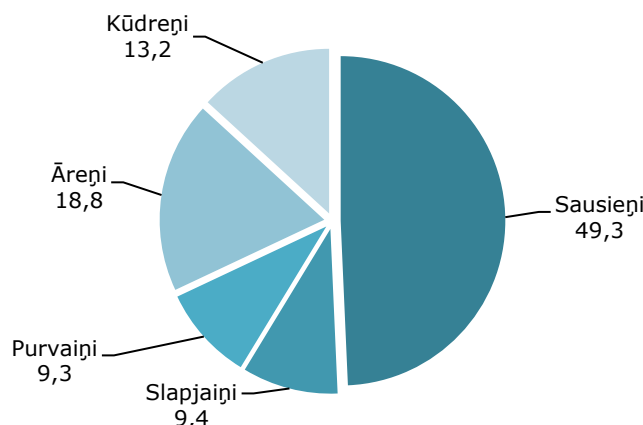
(tūkst. ha)

Meža augšanas apstākļu tipi raksturo meža augšanas potenciālu un apsaimniekošanas iespējas. Visvairāk meža aug uz normāla mitruma minerālaugsnēm – sausieju meža augšanas apstākļu tipos.

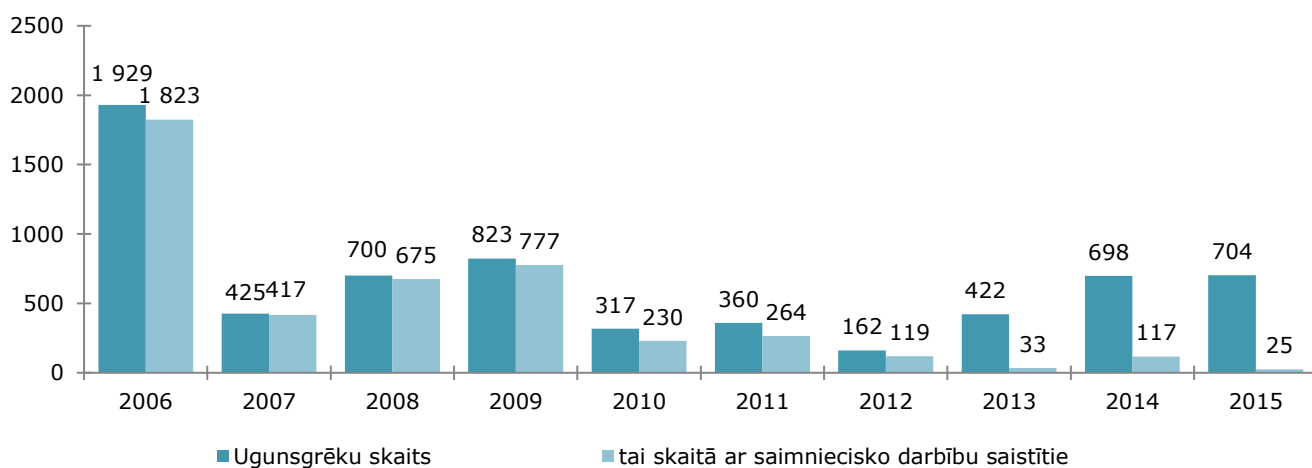
Meža platība sadalījumā pa meža augšanas apstākļu tipiem 2014. gadā**

(% no kopējās meža platības)

Lielu postu Latvijas mežam nodara meža ugunsgrēki. Lielākoties meža ugunsgrēku izcelšanās iemesls ir cilvēka neuzmanība rīcībā ar uguni, kas sausā laikā izraisa meža ugunsgrēkus. Meža ugunsgrēki kļūst sevišķi bīstami un strauji izplatās, ja sausumu pavada spēcīgs vējš. Pēc Valsts meža dienesta informācijas visvairāk meža ugunsgrēku bija izcelušies 2006. gadā, kad to skaits sasniedza 1 929, bet mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu summa bija 2 785,1 tūkst. eiro. 2015. gadā mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu summa bija 514,6 tūkst. eiro.

Ugunsgrēku skaits meža zemēs¹

** Meža resursu monitoringa 2. cikla dati.

¹ Valsts meža dienesta (VMD) dati.

² Meža resursu monitoringa dati (Zemkopības ministrija).

Meža ugunsgrēku cēloņi 2015. gadā¹

Ugunsgrēka cēlonis	Meža ugunsgrēku skaits			Uguns skartā platība, ha		
	Kopā	valsts mežā	pārējā mežā	Kopā	valsts mežā	pārējā mežā
Valstī pavisam	693	342	351	315,3	186,2	129,1
Ļaunprātīga dedzināšana	72	49	23	60,5	12,6	47,9
Meža apmeklētāju neuzmanīga rīcība ar uguni	569	282	287	232,4	169,6	62,8
Ar cilvēka saimniecisko darbību saistītie (tai skaitā pērnās zāles dedzināšana, ciršanas atlikumu dedzināšana, mehanizēto transportlīdzekļu iedarbība)	25	2	23	17,0	0,3	16,7
Cits (tai skaitā elektrolīniju īssavienojumi, zibens izraisītie)	27	9	18	5,4	3,6	1,8

Kaitēkļu, dzīvnieku, slimību, meža ugunsgrēku, vējgāžu un snieglaužu, pārliecīga mitruma un citu bojājumu dēļ 2015. gadā izcirstas bojātas un augtspēju zaudējušas mežaudzes 1 239 hektāru apjomā, kas ir par 19 % mazāk, salīdzinot ar 2014. gadu (1 524,5 ha). Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2015. gadā būtiskākais meža platību bojājumu cēlonis bija vējgāzes-snieglauzes un pārmērīgs mitrums. Kaitēkļi, slimības, dzīvnieki un ugunsgrēki 2015. gadā mežaudzēm nodarīja mazāku kaitējumu.

Bojātās un augtspēju zaudējušās mežaudzes 2015. gadā¹

	Kopā valstī		Kopā valsts mežā		Kopā pārējā mežā	
	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha
Meža bojājumi kopā	420,9	1 239,0	267,1	636,9	153,8	602,1
Dzīvnieku bojājumi	10,1	58,9	1,0	12,2	9,1	46,7
Kaitēkļu bojājumi	36,9	68,3	29,0	43,5	7,9	24,8
tai skaitā						
skuju un lapu kaitēkļu bojājumi	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
stumburu kaitēkļu bojājumi	36,8	68,3	28,9	43,5	7,9	24,8
jaunaudžu kaitēkļu bojājumi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Slimību bojājumi	22,0	187,0	14,6	145,1	7,4	41,9
Vējgāžu, snieglaužu bojājumi	312,2	558,5	203,8	274,9	108,4	283,6
Meža ugunsgrēku bojājumi	3,0	7,9	1,9	7,2	1,1	0,7
Pārlieka mitruma bojājumi	27,0	312,7	11,8	148,0	15,2	164,7
Citi bojājumi	9,7	45,7	5,0	6,0	4,7	39,7

Kopā valstī ir izveidoti 2 228 mikroliegumi 40,6 tūkst. ha platībā, no tiem 1 294 mikroliegumi (35,7 tūkst. ha, neskaitot buferzonas) izveidoti īpaši aizsargājamām putnu sugām, pārējie 934 (4,9 tūkst. ha) – īpaši aizsargājamiem biotopiem, augiem, kukaiņiem. Pēc platības 91 % mikroliegumu atrodas valsts mežā, 9 % – pārējā mežā.

Dabas aizsardzības mežu platības 2015. gada 31. decembrī¹

(tūkst. ha)

	Platība, pavisam	tai skaitā	
		valsts mežā	pārējā mežā
Dabas rezervātu mežs	8,9	8,8	0,1
Nacionālo parku mežs	100,7	50,4	50,3
Dabas liegumu mežs	107,6	85,9	21,7
Dabas parku mežs	63,4	31,6	31,8
Aizsargājamo ainavu apvidu mežs	83,5	36,8	46,7
Dabas pieminekļu mežs	3,1	1,9	1,2
Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu mežs (Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslu mežs, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ierobežotas saimnieciskās darbības joslu mežs, aizsargjoslu mežs ap pilsētām)	97,4	63,7	33,7
Mikroliegumu mežs	41,8	38,6	3,2
Īpaši aizsargājami meža iecirkņi un bioloģiski vērtīgi meži	12,5	11,0	1,5

¹ Valsts meža dienesta (VMD) dati.

Medību resursu pārvaldīšana nepieciešama ne tikai, lai nodrošinātu pieprasījumu pēc medībām, bet arī, lai līdzsvarotu savvaļas sugu aizsardzības, medību resursu izmantošanas un citu zemes lietošanas veidu, īpaši mežsaimniecības un lauksaimniecības, intereses. Uzskaitē nenotiek kā vienlaicīga akcija, bet gan kā dzīvnieku skaita ikgadējs vērtējums pēc stāvokļa uz 1. aprīli.

Medijamo dzīvnieku skaits un ieguve uz 1. aprīli¹

Medijamo dzīvnieku suga	Medijamo dzīvnieku skaits, tūkst.		Nomedīti medību sezonā	
	2015	2016	2014/2015	2015/2016
Pārnadži				
alnis	21,7	22,0	4 894	5 810
staltbriedis	53,2	54,0	9 774	11 805
stirna	133,2	137,0	9 362	13 170
mežacūka	49,5	32,0	44 871	50 956
Kažokādu zvēri				
zaķis	34,1	35,8	847	1 189
cauna	30,0	30,1	2 137	1 782
lapsa	29,8	28,6	5 851	6 546
bebrs	71,4	67,7	24 248	23 628
vilks	1,2	1,2	267	275
lūsis	1,7	1,7	172	115
jenotsuns	29,4	28,9	6 533	6 546
Amerikas ūdele	23,3	23,0	606	688
āpsis	13,8	14,1	551	694
ondatra	5,7	5,8	184	180

Ik gadu galvenajā cirtē iegūst izaugušās koksnes ražu, savukārt kopšanas un sanitārajās cirtēs cērt kokus paliekošās mežaudzes stāvokļa uzlabošanai. Koku ciršanas apjomu dinamiku ietekmē daudzi faktori – valsts attīstība, vispārējā ekonomiskā situācija, kokmateriālu cenas tirgū, likumdošana utt.

Izcirstās krājas¹

(tūkst. m³)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Cirtes pavisam	10 125	8 962	10 728	12 981	12 720	11 726	11 659	11 679	10 627
Galvenā cirte	8 059	6 801	9 323	11 461	10 500	9 753	9 283	9 460	8 676
Kopšanas cirte	1 548	1 457	1 143	1 069	1 215	1 290	1 447	1 468	1 306
Rekonstruktīvā cirte	53	35	23	34	28	10	12	8	11
Sanitārā cirte	227	375	117	266	786	485	726	595	462
Cita cirte (kopā ar nelikumīgi izcirsto)	238	294	122	151	191	188	191	148	172

2015. gadā Latvijā tika nocirsti 10,6 miljoni kubikmetru koksnes, no tiem 5,2 miljoni kubikmetru (49,1 % no kopējā izcirstā koksnes apjoma) iegūti valsts mežā un 5,4 miljoni kubikmetru (50,9 % no kopējā izcirstā koksnes apjoma) iegūti privāto meža īpašnieku, pašvaldību un citu meža īpašnieku mežos. 2015. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu izcirstās koksnes apjoms samazinājies par 9 %. Valsts mežā izcirstais koksnes apjoms ir samazinājies par 206 tūkst. kubikmetru koksnes, bet pārējā mežā par 846 tūkst. kubikmetru koksnes.

¹ Valsts meža dienesta (VMD) dati.

Izcirstās platības un krājas pa ciršu veidiem 2015. gadā¹

Cirtes veids	Pavisam		tai skaitā			
			valsts mežā		pārējā mežā	
	platība, ha	krāja, tūkst. m ³	platība, ha	krāja, tūkst. m ³	platība, ha	krāja, tūkst. m ³
Cirtes, pavisam	98 389,1	10 626,5	46 495,1	5 221,9	51 894,0	5 404,6
Galvenā cirte	39 946,1	8 675,8	13 691,1	3 856,2	26 255,0	4 819,6
Kopšanas cirte	31 964,3	1 306,2	16 093,8	913,6	15 870,5	392,6
Rekonstruktīvā cirte	50,8	11,0	22,3	5,3	28,5	5,7
Sanitārā cirte (kopā ar vējgāžu cirti)	24 264,6	461,9	14 950,7	298,7	9 313,9	163,2
Vienlaidus un izlases citas cirtes	1 276,5	45,5	1 044,7	41,3	231,8	4,2
Ainavu cirte	23,3	0,2	23,3	0,2	0,0	0,0
Atmežošanas cirte	794,5	121,7	644,7	105,8	149,8	15,9
Nelikumīgā cirte	69,0	4,2	24,5	0,9	44,5	3,3

2015. gadā konstatēti 503 meža apsaimniekošanas un izmantošanas regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu gadījumi, par ko sagatavoti administratīvā pārkāpuma protokoli. Vairāk likumpārkāpumu bija atjaunotās mežaudzes kopšanas prasību pārkāpšanā, augošu koku patvaļīgā ciršanā un medību noteikumu pārkāpšanā.

Likumpārkāpumi meža izmantošanas un apsaimniekošanas, medību un meža ugunsapsardzības jomā 2015. gadā¹

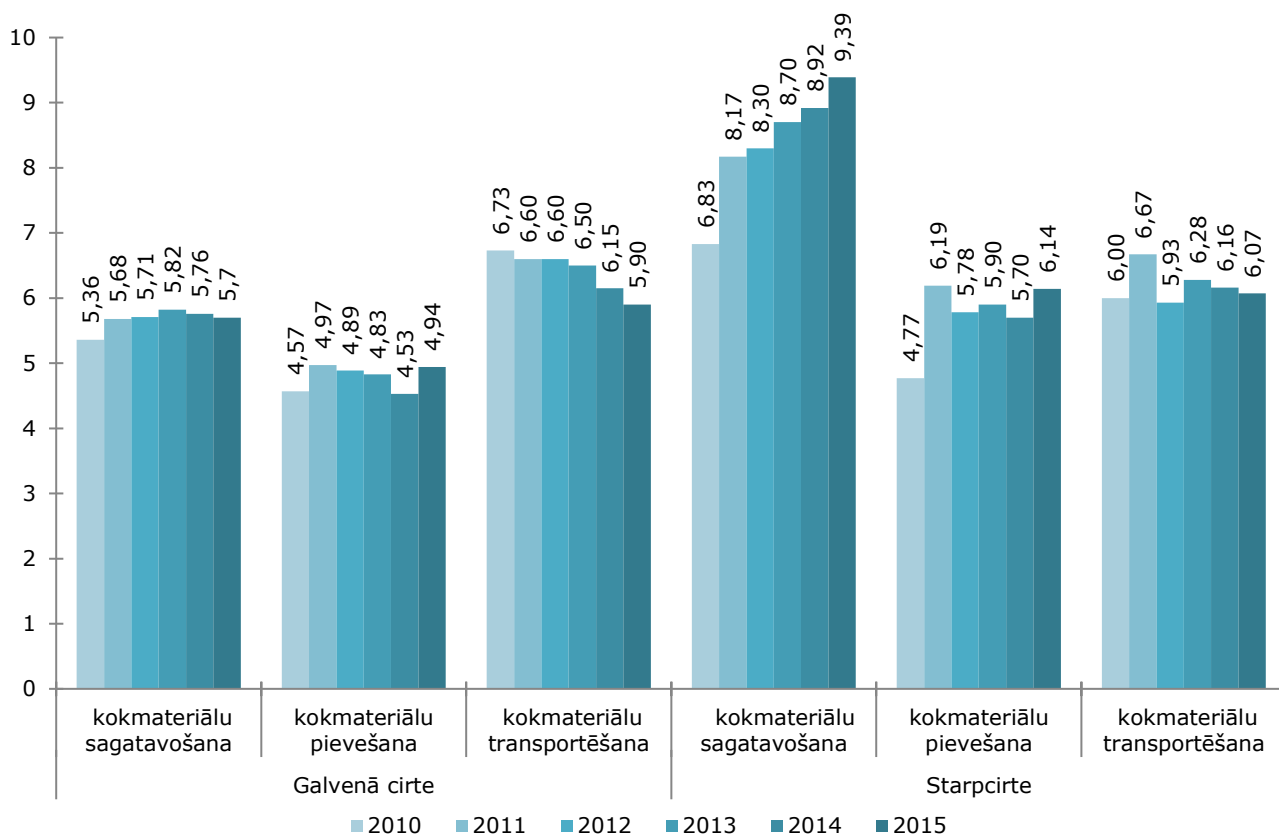
Pārkāpumu veids	Sagatavoti protokoli, gadījumi	Spēkā stājušies lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu, lietu skaits	Spēkā stājušies lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu, eiro
Meža apsaimniekošanas informācijas sniegšanas prasību pārkāpšana	5	3	125,0
Meža iznīcināšana vai bojāšana	4	2	130,0
Darbības veikšana meža zemēs bez apliecinājuma	3	2	130,0
Meža neatļauta atmežošana	33	11	8 781,1
Augošu koku patvaļīga ciršana vai bojāšana	81	69	7 530,0
Dabas aizsardzības prasību pārkāpšana meža apsaimniekošanā un izmantošanā	34	23	2 980,0
Meža atjaunošanas prasību pārkāpšana	55	30	3 090,0
Atjaunotās mežaudzes kopšanas prasību pārkāpšana	107	39	1 115,0
Meža reprodūktīvā materiāla ieguves, izmantošanas vai tirdzniecības prasību pārkāpšana	9	2	170,0
Ugunsdrošības prasību pārkāpšana mežā	1	-	-
Meža aizsardzības prasību pārkāpšana	8	6	200,0
Medību noteikumu pārkāpšana	115	75	4 820,0
Nelikumīgas medības	48	33	2 280,0
Kopā valstī	503	295	31 351,1

¹ Valsts meža dienesta (VMD) dati.

Mežizstrādes izmaksas ietver kokmateriālu sagatavošanu, pievešanu līdz ceļam un transportēšanu līdz iepirkšanas punktam galvenajā cirtē un starpcirtē. Galvenajā cirtē meža gabals tiek izcirsts pilnībā, bet starpcirtē (kopšanas, rekonstruktīvā, sanitārā) cirte tiek veikta daļēji.

Mežizstrādes izmaksas

(eiro/m³ bez PVN)

Meža atjaunošanas pamatuzdevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, mežu atjaunojot mākslīgi (sējot vai stādot) vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar dotajiem augšanas apstākļiem atbilstošām koku sugām. 2015. gadā meža atjaunošanas apjomi (41 653 ha), salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājušies par 9,7 %. Mākslīgi atjaunoti 32,9 % (13 697 ha) meža, bet dabiski – 67,1 % (27 956 ha).

Meža atjaunošana¹

(ha)

Meža atjaunošana	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Valstī kopumā	32 205	35 230	35 230	40 266	37 986	41 653
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	10 811	12 908	13 290	13 444	12 872	13 697
Valsts mežs	13 409	17 576	16 797	20 338	18 927	16 349
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	9 164	11 242	11 242	10 563	9 152	8 222
Citi meži	18 796	17 654	18 432	19 928	19 059	25 304
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	1 647	1 666	2 048	2 881	3 720	5 475

Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas tiek izmantotas, lai izvērtētu meža stādīšanai sagatavotās, mākslīgi atjaunotās meža platību, augsnes sagatavošanas, stādu, stādīšanas izmaksas un lai noteiktu meža agrotehniskās kopšanas, jaunaudžu sastāva kopšanas platības un to kopšanas izmaksas.

Meža atjaunošanas izmaksas sastāv no augsnes sagatavošanas izmaksām, stādu izmaksām un stādīšanas izmaksām. Augsnes sagatavošanas, stādu un stādīšanas kopējās izmaksas 2015. gadā vislielākās bija meža zemes trešās kvalitātes grupas mežos (687,23 eiro/ha), bet viszemākās – pirmās kvalitātes grupas mežos (620,08 eiro/ha). Kopšanas izmaksās ietilpst meža agrotehniskās un jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas. Vislielākās meža kopšanas vidējās izmaksas 2015. gadā bija meža zemes ceturtās kvalitātes grupas mežos (219,62 eiro/ha).

¹ Valsts meža dienesta (VMD) dati.

Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas 2015. gadā

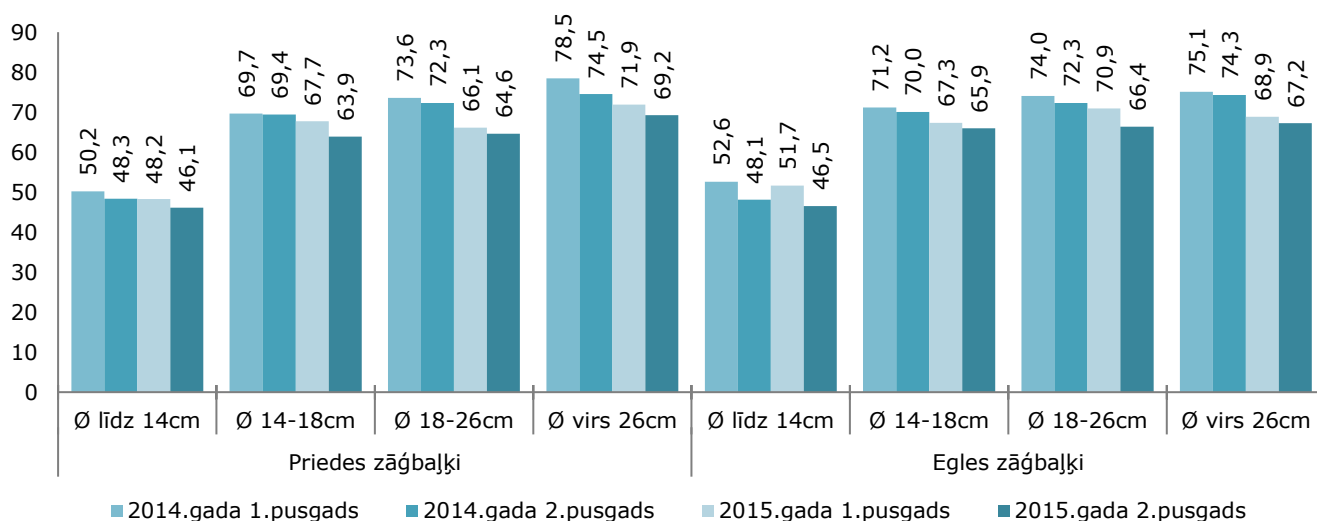
(eiro/ha bez PVN)

	Meža zemes 1. kvalitātes grupa	Meža zemes 2. kvalitātes grupa	Meža zemes 3. kvalitātes grupa	Meža zemes 4. kvalitātes grupa
Augsnes sagatavošanas izmaksas	184,50	127,68	111,39	117,14
Stādu izmaksas	311,90	413,82	466,45	408,16
Stādīšanas izmaksas	123,68	107,52	109,39	101,55
Agrotehniskās kopšanas izmaksas	94,35	74,49	81,91	94,89
Jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas	116,90	118,28	123,02	124,73

Centrālās statistikas pārvaldes apkopotā informācija par apaļo kokmateriālu iepirkuma cenām liecina, ka 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu visu koku sugu un zāģbaļķu sortimentu veidiem bijis neliels cenu samazinājums un tikai A kategorijas finierklučiem un melnalkšņa zāģbaļķiem bija vērojams cenu kāpums.

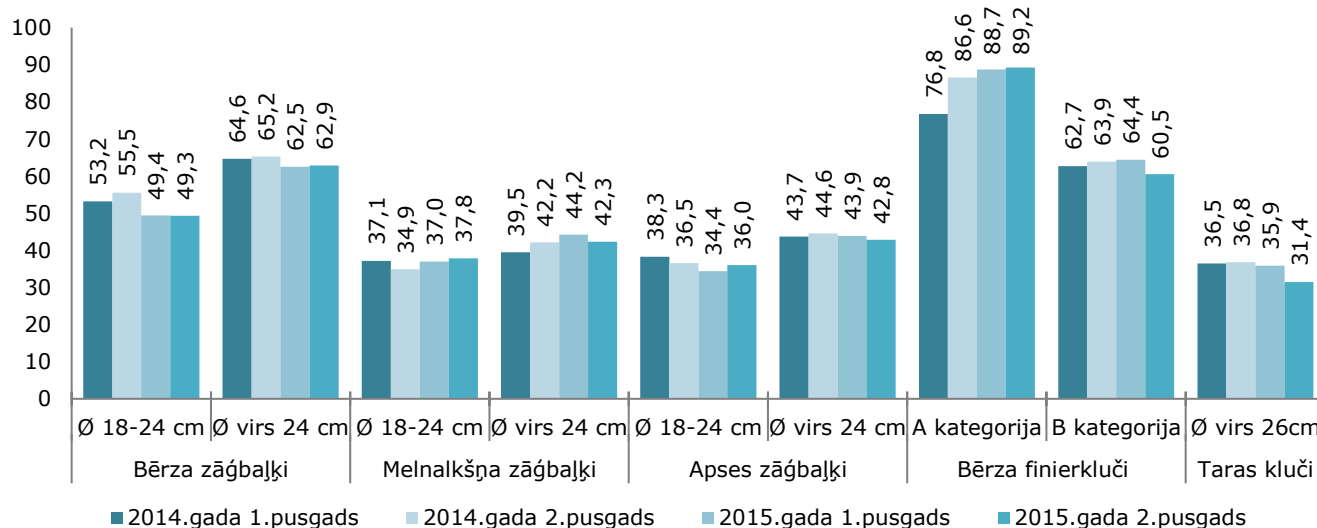
Skuju koku zāģbaļķu iepirkuma cenas

(eiro/m³ bez PVN)

Lapu koku zāģbaļķu, finierkluču un taras kluču iepirkuma cenas

(eiro/m³ bez PVN)

Publikācija sagatavota, izmantojot mežu īpašnieku, apsaimniekotāju, mežsaimniecisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtos statistikas pārskatus, kā arī Valsts meža dienesta un Zemkopības ministrijas datus.